Benchmark Huishoudelijk Afval

Waardlanden

Samenvatting
Peiljaar 2024

NVRD
Benchmark
Huishoudelijk
Afval
Leren door te vergelijken

Inhoud

1. Inleiding	**3**
2. Kernprestaties	**4**
3. Milieu	**6**
4. Kosten	**13**
5. Dienstverlening	**16**
6. Regievaardigheden	**17**
7. Basisgegevens	**18**

Update: 22 september 2025 12:22
Status: CONCEPT-EINDRAPPORT

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD, in samenwerking met Rijkswaterstaat en uitgevoerd door Cyclusmanagement.

1. Inleiding

De benchmark huishoudelijk afval is een prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun afval(scheidings)prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden.

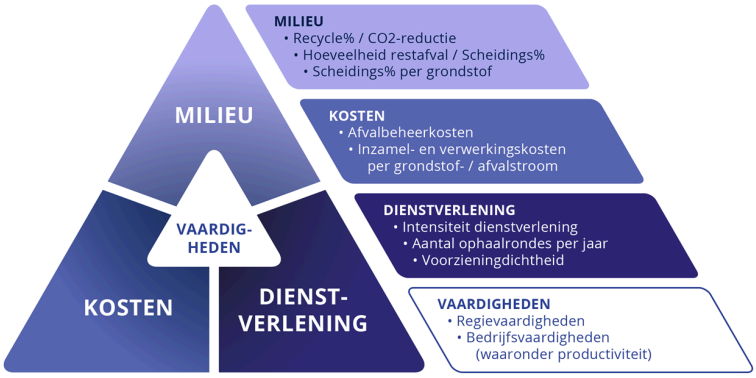

De Benchmark kent vier prestatiegebieden: milieu, kosten, dienstverlening en vaardigheden. Per prestatiegebied zijn prestatie-indicatoren gedefinieerd. Het gemeentelijk afval- en grondstoffenbeheer beoogt over het algemeen zo veel mogelijk recycling van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke beheerkosten. Het recyclepercentage en de totale beheerkosten zijn de belangrijkste prestatie-indicatoren in deze benchmark.

Vergelijkingsbasis

Aan de benchmark peiljaar 2024 hebben 122 deelnemers meegedaan die in totaal 186 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). In de benchmark worden de gemeenten en bedrijven zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklasses zijn gedefinieerd:

Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Waardlanden heeft 25% hoogbouw en is ingedeeld in klasse C. In deze rapportage vindt de vergelijking plaats vanuit gemeentelijk perspectief. Dat wil zeggen dat Waardlanden wordt vergeleken met vergelijkbare gemeenten (met of zonder eigen inzameldienst).

Leeswijzer

Deze rapportage is een samenvatting van de benchmark. Per prestatiegebied wordt **Waardlanden** op de belangrijkste prestatie-indicatoren vergeleken met het klasse C-gemiddelde. Voor een uitgebreide vergelijking wordt verwezen naar het bijlagerapport.

2. Kernprestaties

Hoe presteert Waardlanden tov de benchmark?

Op de vier prestatiegebieden van de benchmark is weergegeven hoe Waardlanden presteert ten opzichte van de benchmark klasse C.

Milieu

	Waardlanden	KLASSE C	.
Recycling (%)	61%	58%	●
CO2-reductie (kg/inw)	110	86	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	295	236	●

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	293	275	●

Regie

Regievaardigheid (score)	10	17	●

Legenda

● = boven het klasse-gemiddelde (> 5%)
● = ongeveer gelijk aan het klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
● = onder het klasse-gemiddelde (< 5%)

Toelichting
Recycling % = het aandeel huishoudelijk afval dat uiteindelijk ingevoerd wordt in het recyclingproces.

Afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten), minus de opbrengsten verkregen vanuit producentenverantwoordelijkheid.

Dienstverleningsniveau = het gemak waarmee grondstoffen gescheiden kunnen worden aangeboden. In de benchmark wordt op basis van de intensiteit van de dienstverlening (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) een totaal score berekend.

Regievaardigheid = de mate waarin de gemeente regie voert op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De score wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten).

Kosten-effectiviteit

In de onderstaande figuur zijn alle gemeenten uit KLASSE C weergegeven, waarbij het recyclepercentage is afgezet tegen de totale afvalbeheerkosten. De positie van de bol geeft een indicatie van de kosten-effectiviteit van het afval- en grondstoffenbeheer. De kleur van de bol geeft de toegepaste inzamelstrategie weer.

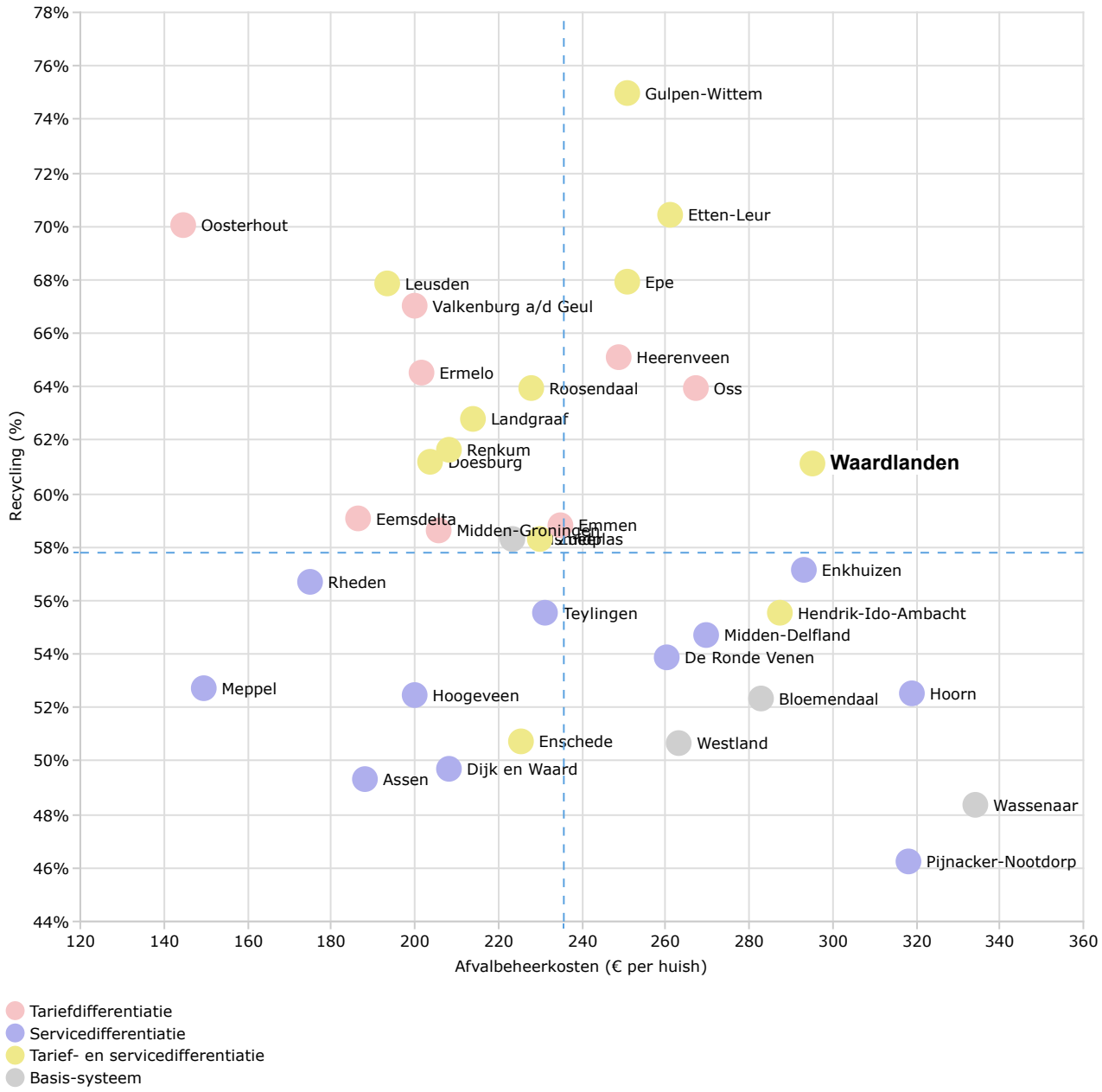

Toelichting

Tariefdifferentiatie (diftar) = gemeenten die een variabel tarief voor restafval hebben ingevoerd.

Servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen) = gemeenten die hun serviceniveau hebben verlegd van afval naar grondstoffen: grondstoffen worden met een hoog serviceniveau ingezameld (inzameling aan huis, hoge ophaalfrequentie) en restafval wordt met een laag serviceniveau ingezameld (lage ophaalfrequentie of met verzamelcontainers op buurtniveau).

Tarief- en servicedifferentiatie = gemeenten die zowel tariefdifferentiatie als servicedifferentiatie hebben toegepast.
Basis-systeem = gemeenten die noch tariefdifferentiatie, noch servicedifferentiatie hebben toegepast.

Gemeente Ermelo heeft geen gemeentelijke milieustraat. Dit kan impact hebben op de weergegeven prestatie-indicatoren.

3. Milieu

Hoe presteert Waardlanden op de milieu-indicatoren *huishoudelijk afval, recycling* en *CO2-reductie* ten opzichte van de benchmark?

	Waardlanden	KLASSE C	.
Huishoudelijk afval (kg/inw)	458	474	●
Scheiding (%)	71%	70%	●
Restafval (kg/inw)	133	140	●
Recycling (%)	61%	58%	●
CO2-reductie (kg/inw)	110	86	●

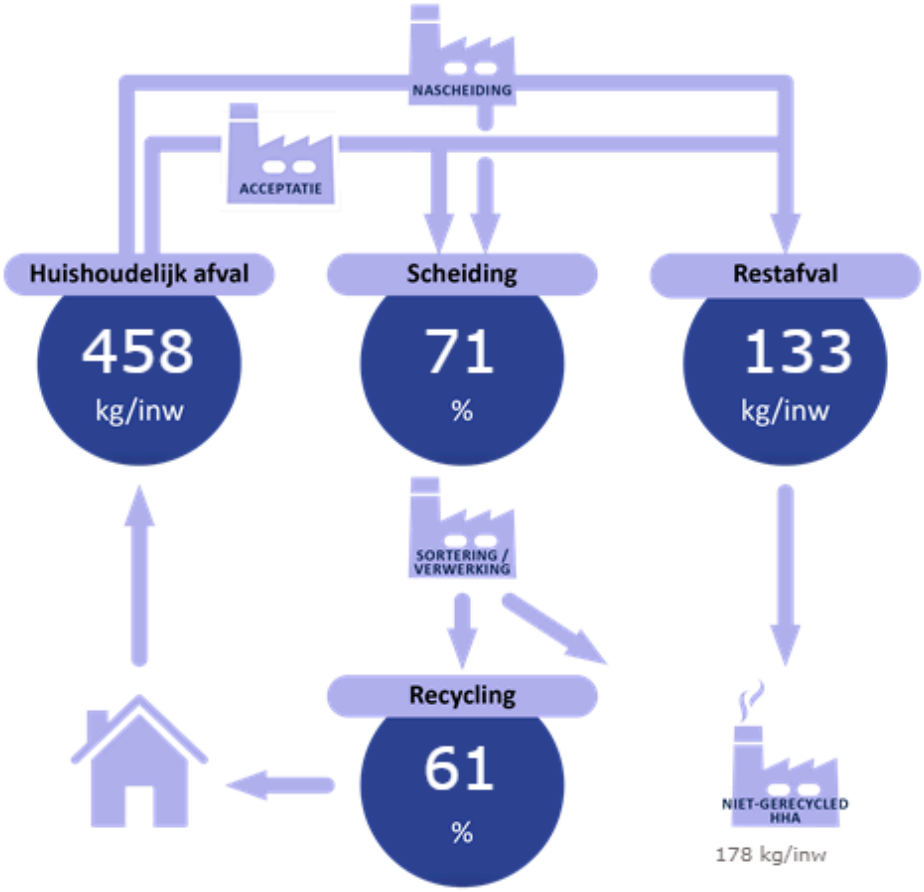

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Scheiding % = het aandeel van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding.

Recycling % = het aandeel huishoudelijk afval dat uiteindelijk ingevoerd wordt in het recyclingproces. Voor Waardlanden is deze indicator berekend op basis van generieke sorteer- en verwerkingsrendementen.

CO_2-reductie = de gereduceerde hoeveelheid CO_2 als gevolg van het recyclen van grondstoffen (gft, pmd, oud papier, glas, textiel, hout, grof tuinafval, frituurvet en luiers).

Huishoudelijk afval (kg/inw)

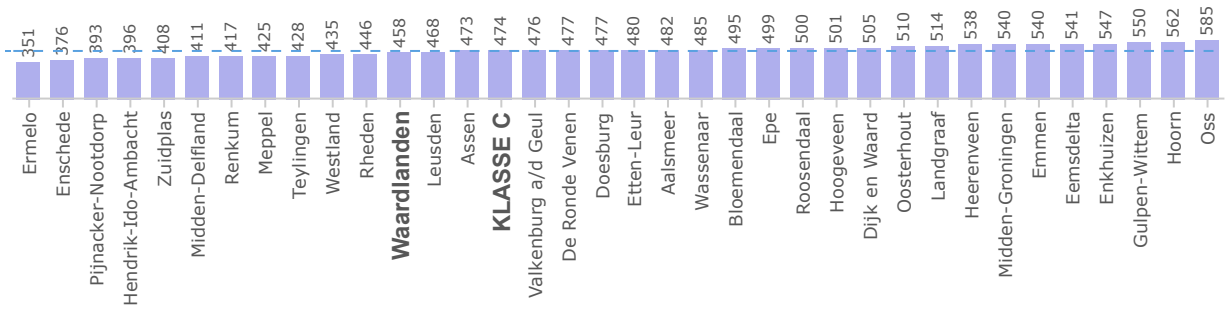

Scheiding (%)

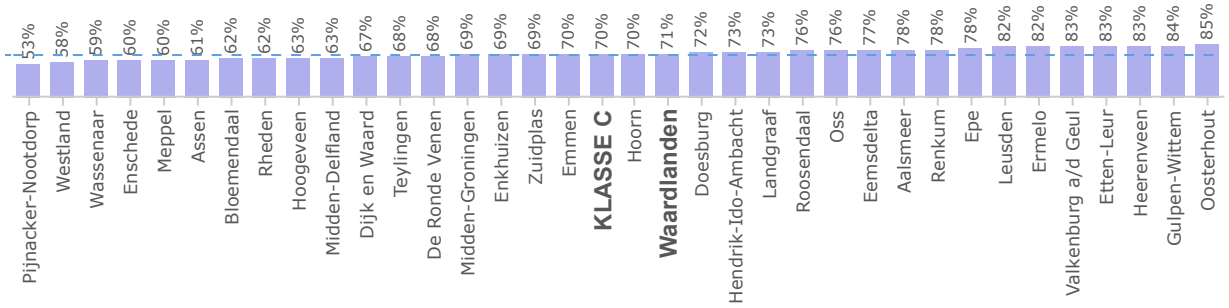

Restafval (kg/inw)

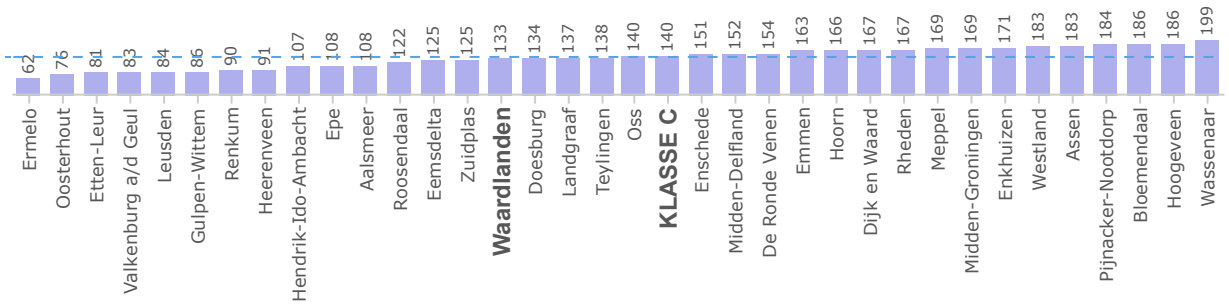

Recycling (%)

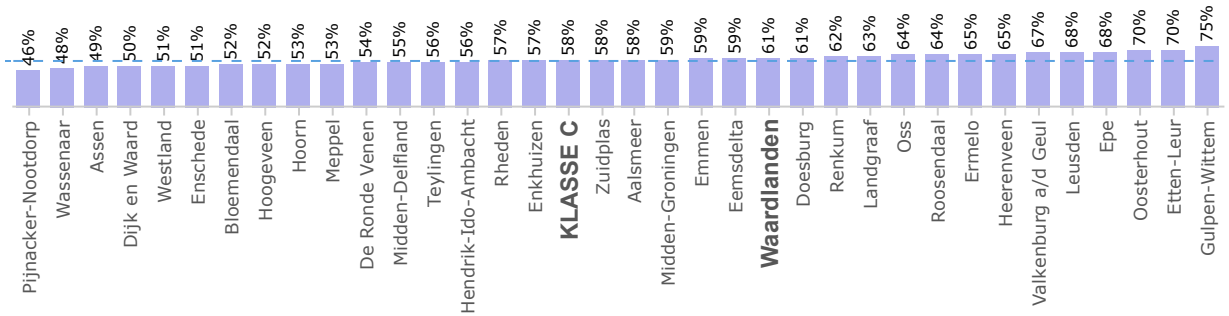

CO2-reductie (kg/inw)

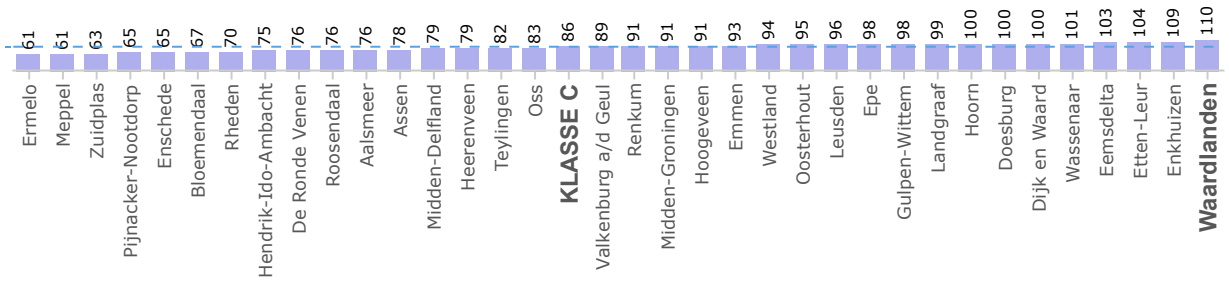

Toelichting

Gemeente Ermelo heeft geen gemeentelijke milieustraat. Dit kan impact hebben op de weergegeven prestatie-indicatoren.

Hoeveelheden gescheiden

Hieronder zijn de ingezamelde hoeveelheden grondstoffen weergegeven, exclusief afkeur en inclusief de grondstoffen die naderhand uit het restafval worden gehaald. De hoeveelheid afval die na (na)scheiding overblijft is de hoeveelheid *restafval*. Deze indicator is vergelijkbaar aan de voormalige VANG-kg-restafval doelstelling.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Waardlanden	KLASSE C	.
Groente-, fruit- en tuinafval	115	114	
Oud papier en karton	44	43	
Plastic, metalen en drankenkartons	35	27	
Glas verpakkingen	17	21	
Textiel	4	5	
Klein chemisch afval	1	2	
Luiers	1	1	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	1	
Biogranulaat (onf)	0	4	
Fijn restafval	121	120	
Totaal fijn huishoudelijk	338	337	
Scheiding (%) fijn huishoudelijk afval	64%	64%	

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof tuinafval	15	27	
Kringloopgoederen	0	2	
Oud IJzer	5	5	
Elektr(on)ische apparatuur	5	5	
Hout A en B	29	29	
Hout C	4	4	
Puin	35	26	
Overig brongescheiden	10	16	
Nagescheiden	6	5	
Grof (verbouwings-)restafval	12	20	
Totaal grof huishoudelijk	120	137	
Scheiding (%) grof huishoudelijk afval	90%	85%	

Totaal

.

Huishoudelijk afval (kg/inw)	458	474
Scheiding (%)	71%	70%
Restafval (kg/inw)	133	140

Toelichting
Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Hoeveelheden ingevoerd in het recyclingproces

Hieronder zijn de hoeveelheden weergegeven die uiteindelijk ingevoerd worden in het recyclingproces. Dit zijn de gescheiden hoeveelheden grondstoffen minus de vervuiling/ stoorstromen die er tijdens het sorteer- en verwerkingsproces nog worden uitgehaald. Sommige gescheiden stromen zijn niet geschikt voor recycling (waaronder asbest, C-hout) en staan op 0 weergegeven. Op basis van de in het recyclingproces ingevoerde hoeveelheden is het recycle-percentage bepaald.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Waardlanden	KLASSE C	.
Groente-, fruit- en tuinafval	109	104	
Oud papier en karton	43	42	
Plastic, metalen en drankenkartons	30	18	
Glas verpakkingen	17	21	
Textiel	1	2	
Klein chemisch afval	0	0	
Luiers	0	0	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	1	
Biogranulaat (onf)	0		
Metalen uit bodemas	4	4	
Niet-gerecycled fijn huishoudelijk afval	135	146	
Totaal fijn huishoudelijk	338	337	
Recycling (%) fijn huishoudelijk	60%	57%	

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof tuinafval	13	25	
Kringloopgoederen	0	5	
Oud IJzer	4	5	
Elektr(on)ische apparatuur	4	4	
Hout A en B	8	7	
Hout C	0		
Puin	34	25	
Overig	7	13	
Nagescheiden	6	5	
Niet-gerecycled grof huishoudelijk afval	44	54	
Totaal grof huishoudelijk	120	137	
Recycling (%) grof huishoudelijk	64%	60%	

Totaal

.

Huishoudelijk afval	458	474
Recycling (%)	61%	58%
Niet-gerecycled huishoudelijk afval	178	199

Toelichting
Voor Waardlanden zijn de stoorstromen die bij het sorteer- en verwerkingsproces er nog uit worden gehaald berekend op basis van generieke sorteer- en verwerkingsrendementen. Hier is mede het recycle% op berekend.

Trend

In de onderstaande figuren is weergegeven hoe de afvalscheidingsresultaten van Waardlanden zich in de afgelopen vijf jaar hebben ontwikkeld ten opzichte van de benchmark.

Huishoudelijk afval

kg per inwoner

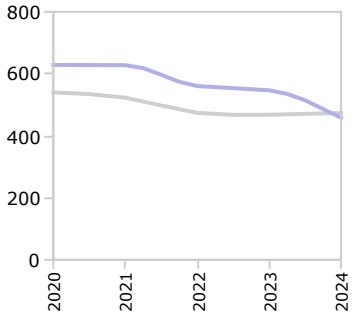

Scheiding

%

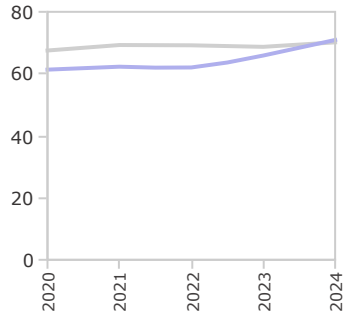

Restafval na scheiding

kg per inwoner

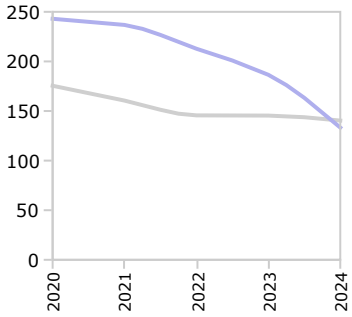

Groente-, fruit- en tuinafval

kg per inwoner

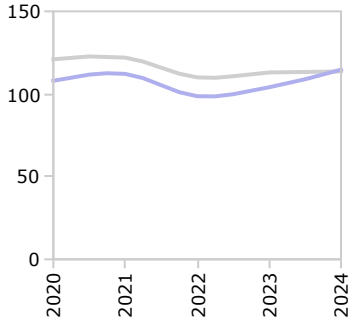

Oud papier en karton

kg per inwoner

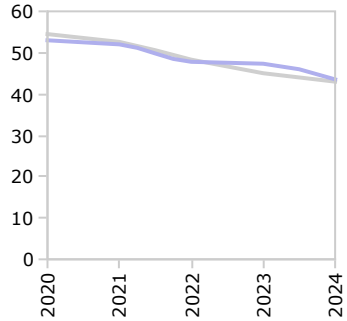

Plastic, metalen en drankenkartons

kg per inwoner

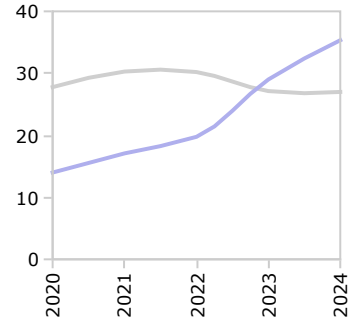

Glas

kg per inwoner

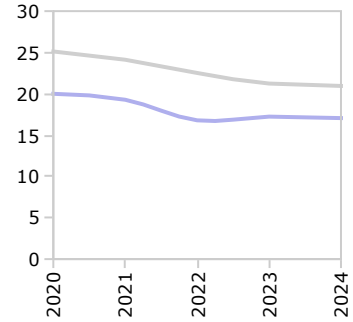

Waardlanden
KLASSE C

Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

	Waardlanden	KLASSE C	.
Groente-, fruit- en tuinafval	49	40	●
Oud papier en karton	7	7	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0	11	
Glas verpakkingen	6	5	●
Textiel	6	6	●
Totaal	63	66	●

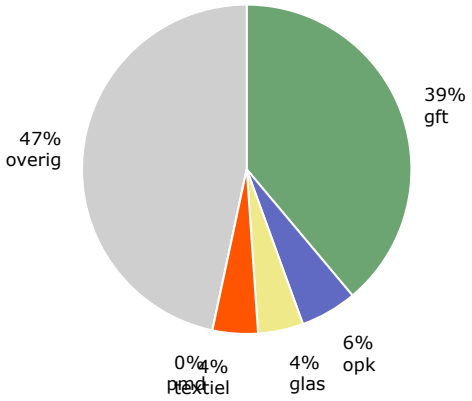

Waardlanden heeft 63 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **52**% van de totale hoeveelheid fijn restafval.

Vervuiling in de grondstoffen

in gewichts%

	Waardlanden
Groente-, fruit- en tuinafval	2%
Oud papier en karton	
Plastic, metalen en drankenkartons	40%

Toelichting

Grondstoffen in het restafval = geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeranalyse van het fijn huishoudelijk restafval. Eventuele nagescheiden grondstoffen zijn hierop in mindering gebracht. Ook de procentuele samenstelling is gecorrigeerd voor nagescheiden grondstoffen. Hierdoor kunnen de percentages afwijken van sorteeranalyseresultaten.

Vervuiling in de grondstoffen = geeft een indicatie van de aanwezigheid van niet-producteigen materiaal in de brongescheiden grondstoffen. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeranalyses (in opdracht van gemeente of inzamelbedrijf). In geval van pmd gaat het om stoorstromen type 1 (=niet toegestane of gevaarlijke stoffen) en type 2 (= schadelijk voor verwerkingsproces waaronder te groot product eigen materiaal en/of product vreemd materiaal).

Grondstofketens in kaart

Voor de belangrijkste grondstoffen is de keten in kaart gebracht, gebruikmakend van data die door sorteerders/ verwerkers zijn aangereikt. Meetpunt is de 'post sortering' voor pmd, en post verwerking voor gft, papier en glas. De verwerkingsrendementen zijn door de opbulking van de grondstromen op installatieniveau (en dus niet op gemeenteniveau) bepaald.

Indien geen verwerkingsdata van een grondstof is opgevraagd, zijn generieke verwerkingsrendementen (landelijk gemiddelden) gebruikt. Voor Waardlanden is gebruik gemaakt van generieke sorteer- en verwerkingsrendementen.

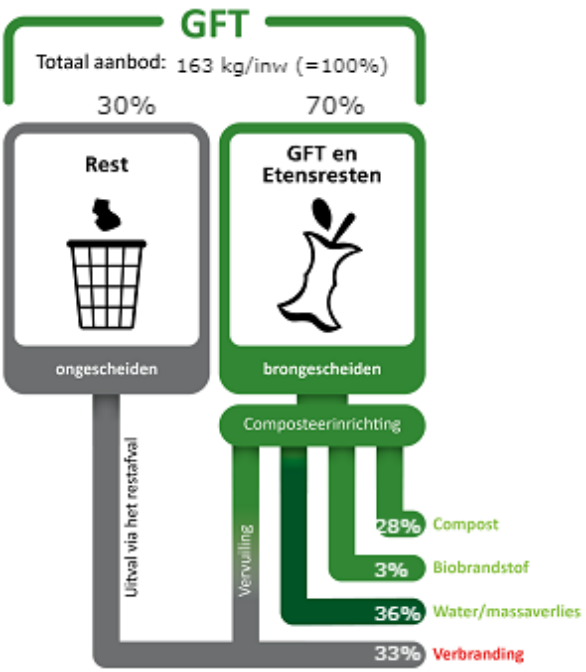

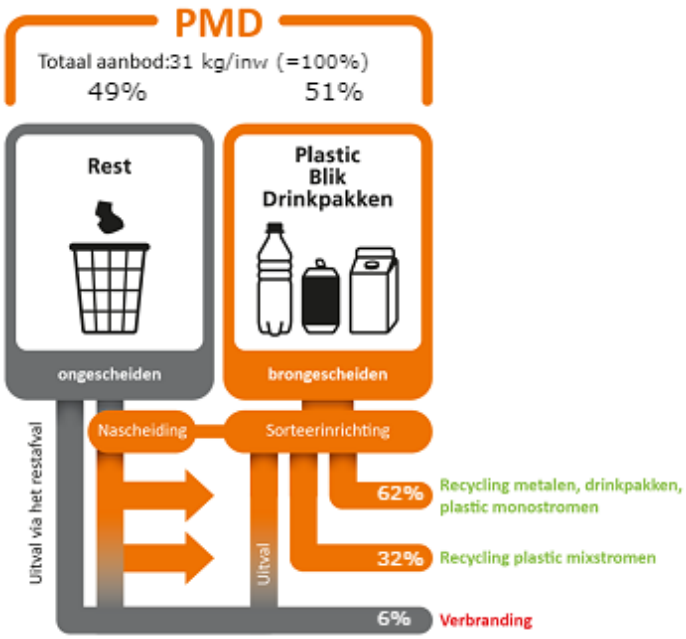

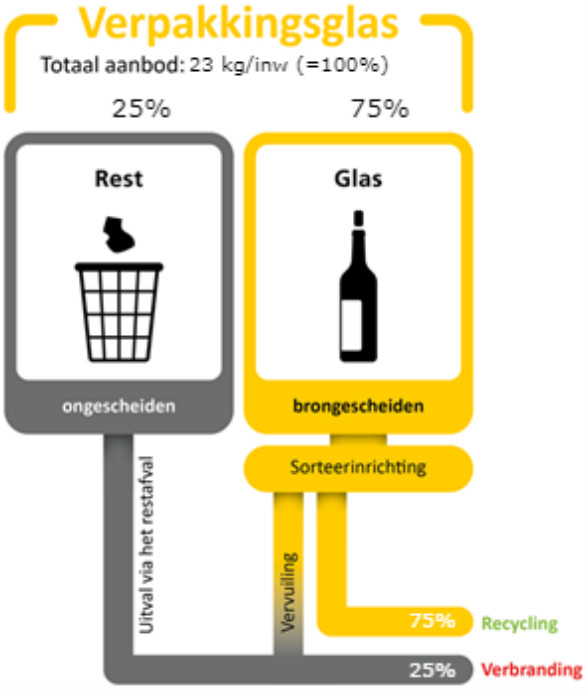

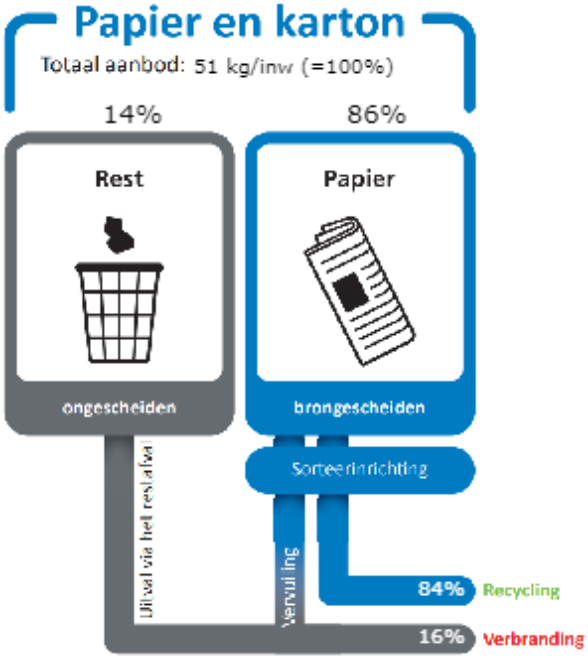

4. Kosten

€ per aansluiting

	Waardlanden	KLASSE C	.
Inzamelkosten (incl. inzamelmiddelen)	0	149	
Overslag- en transportkosten	0	11	
Verwerkingskosten	0	61	
Overige kosten	0	51	
Vergoedingen producentenverantwoordelijkheid	-0	-18	
Totale afvalbeheerkosten	295	236	●

Totale afvalbeheerkosten (€/aansluiting)

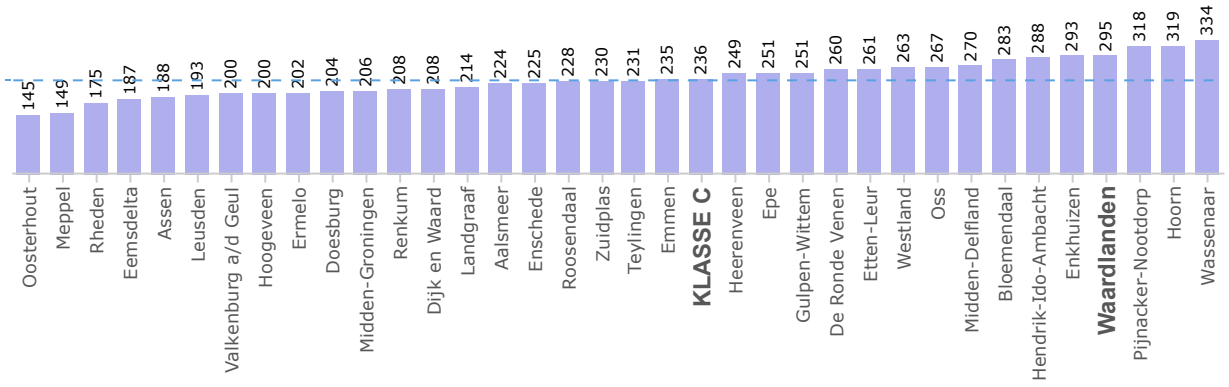

Opbouw afvalbeheerkosten (€/aansluiting)

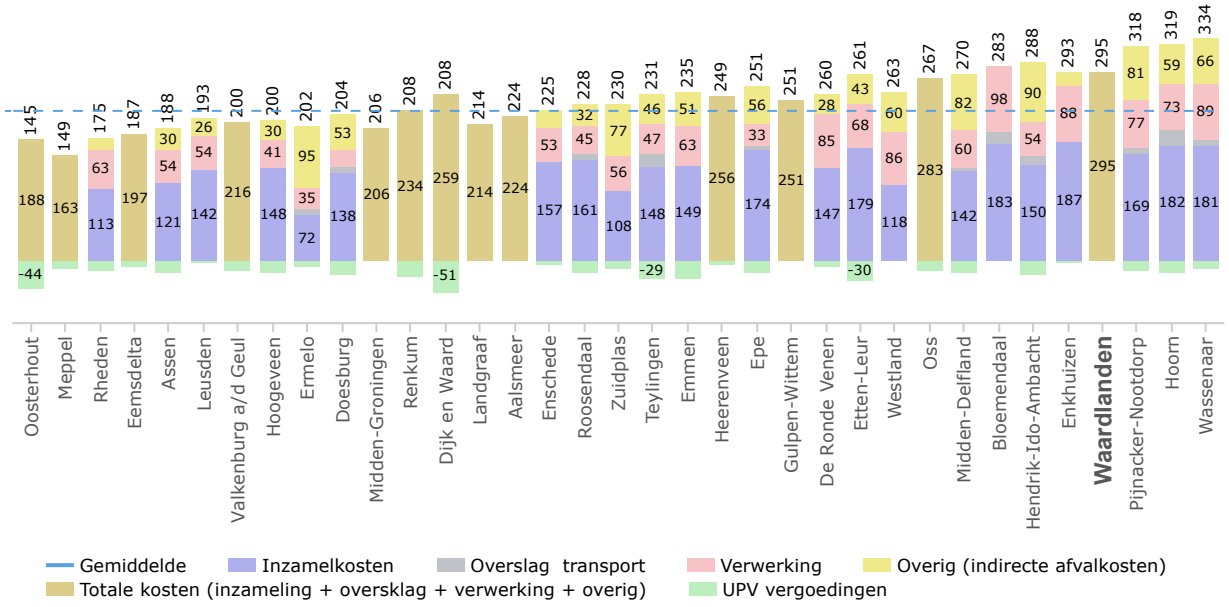

Toelichting

Totale afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

Gemeente Ermelo heeft geen gemeentelijke milieustraat. Dit kan impact hebben op de weergegeven prestatie-indicatoren.

Inkomsten afvalstoffenheffing (€/aansluiting)

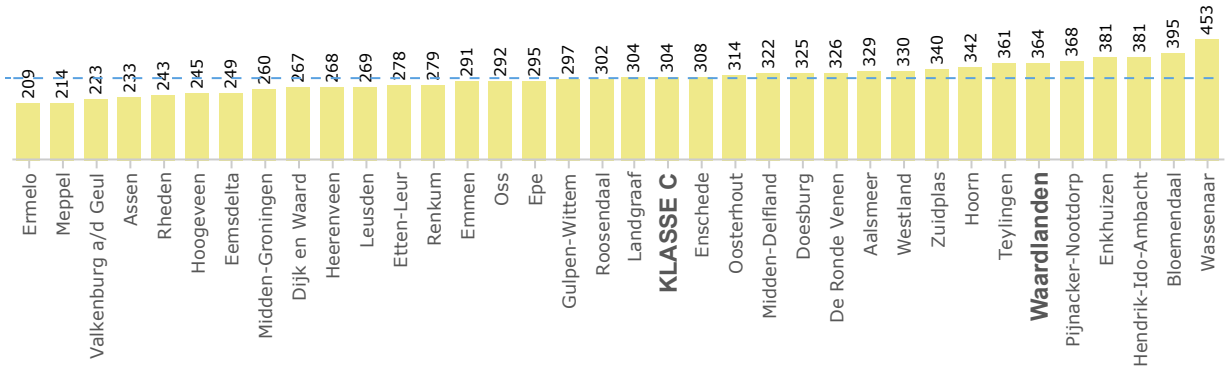

Kostendekkendheid (%)

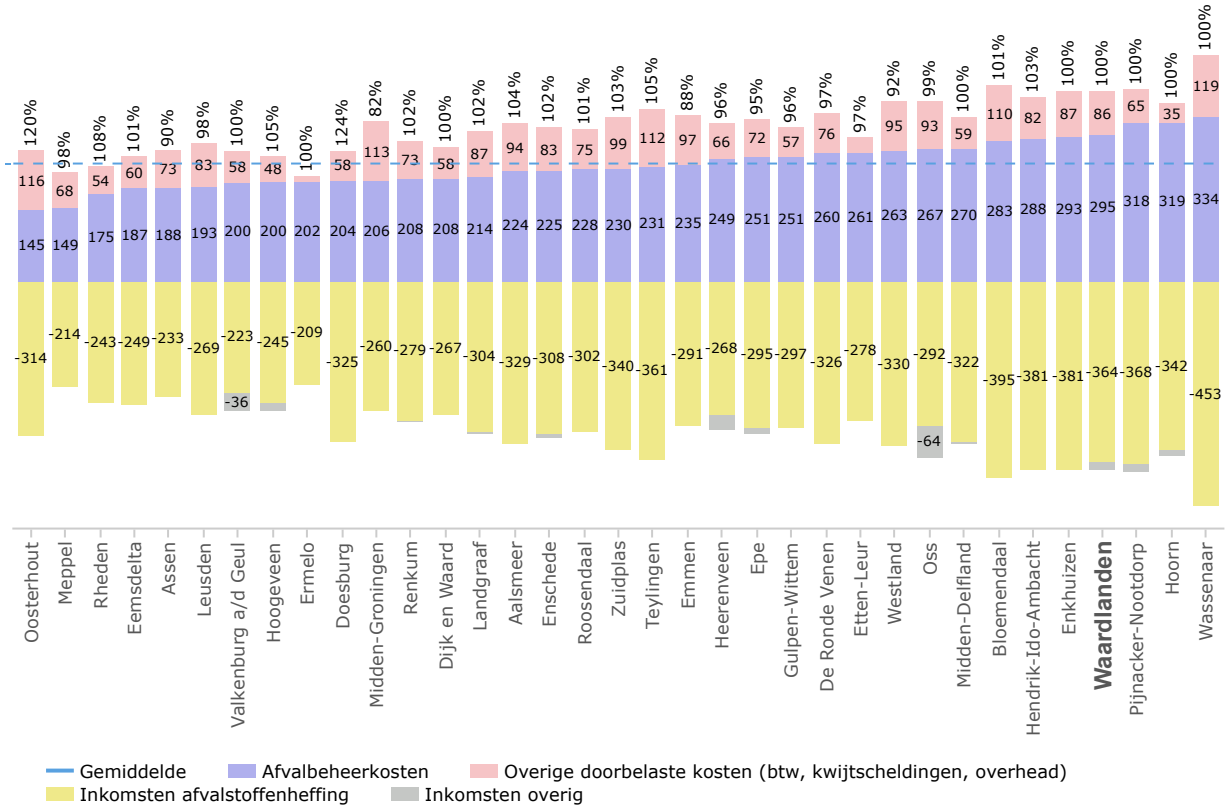

5. Dienstverlening

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

	Waardlanden	KLASSE C	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	293	275	
Dienstverlening restafval (score)	40	34	

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	26	27	
Oud papier en karton	12	13	
Plastic-, metalen en drankenkartons	13	26	
Glas verpakkingen			
Textiel		5	
Fijn restafval	13	19	

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	0	116	
Oud papier en karton	162	955	
Plastic, metalen en drankenkartons	0	312	
Glas verpakkingen	313	629	
Textiel	1022	1346	
Milieustraat	11579	25508	
Fijn restafval	40	45	

Dekkingsgraad

% verzorgingsgebied waar gescheiden wordt ingezameld

Groente-, fruit- en tuinafval	66%	93%	

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	27	25	
Openingsuren doordeweeks	43	34	
Openingsuren weekend	8	7	

6. Regie

In welke mate voert de gemeente of het inzamelbedrijf regie op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten). Het percentage geeft aan hoeveel % van de gemeenten de betreffende regievaardigheid hebben toegepast.

	Waardlanden	KLASSE C	.
Score regievaardigheden	10	17	●

Beleidsregie

	Waardlanden	KLASSE C
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden	✓	69%
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld	✓	60%
Bewoners zijn betrokken bij opstellen beleidsplan	✗	46%
Er is een afvalpreventieplan of -paragraaf opgesteld	✗	37%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd	✓	97%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd	✗	34%
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden	✓	74%

Burgerregie

Er wordt jaarlijks een communicatiekalender opgesteld	✗	77%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalscheiding uitgevoerd	✓	74%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalpreventie uitgevoerd	✗	54%
Gemeente maakt gebruik van afvalcoaches	✓	69%
Er is een mobiele afval-app voor bewoners	✓	✓
Met de mobiele app kun je een grofvuilafspraak maken	✗	46%
Met de mobiele app kunnen bewoners klachten doorgeven	✗	51%

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd	✗	91%
Er vindt registratie van aanbiedgedrag plaats (containermanagement)	✓	69%
Er wordt jaarlijks een afval-grondstoffenmonitor opgesteld	✗	71%
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus	✓	69%
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats	✗	69%
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers	✓	91%

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld	✗	46%
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld	✗	26%
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren	✗	46%
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners	✗	71%
De inzameldienst doet aan circulaire inkoop	✗	71%
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal	✗	66%

7. Basisgegevens

Algemeen

	Waardlanden	KLASSE C
Aantal inwoners	164373	55801
Aantal aansluitingen	69476	24671
Aandeel hoogbouw (in %)	25%	24%

Gemeentelijk beleid

Doelstelling restafval (grof + fijn)	100 kg/inw	
Jaartal restafvaldoelstelling	2025	
Doelstelling afvalscheiding		
Jaartal afvalscheidingsdoelstelling		
Doelstelling huishoudelijk afval	100kg/inw	
Jaartal huishoudelijk afvaldoelstelling	2025	
Tariefdifferentiatie	✓	
Restafval op afstand	✓	
Frequentieverlaging restafval	✓	
Scheidingsmethode PMD laagbouw	Uitsluitend bronscheiding	
Scheidingsmethode PMD hoogbouw	Uitsluitend nascheiding	
Nascheiding grof huishoudelijk	Bij gehaald en gebracht grof (verbouwings)restafval	

Tarieven

Tariefsysteem	Volume en frequentie en huishoudgrootte	
Diftar-tarief restafval (in €/100 liter)	3	4
Diftar-tarief gft (in €/ 100 liter)	–	1
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. verbrandingsbelasting		109
Verwerkingstarief gft (€/ton)		68
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)		-97
Verwerkingstarief glas (€/ton)		-25